

สภาวะการณ์และความต้องการของผู้สูงอายุในการแนวทางการจัดการของผู้สูงอายุ
ของชุมชนบางรีน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง

Circumstances and Needs of the Elderly in the Management
Guidelines of the Elderly in Bang Rin Community, Muang District,
Ranong Province

ธวธิดา สุวรรณรัตน์¹ สมบูรณ์ สุขสำราญ²

Thuwathida Suwannarat, Somboon Suksamran

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาวะการณ์และความต้องการของผู้สูงอายุของชุมชนบางรีน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้สูงอายุของชุมชนบางรีน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง จำนวน 300 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวน โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษวิจัย พบว่า แนวทางการจัดการด้านสังคมของผู้สูงอายุของชุมชนบางรีน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากทุกโดยความต้องการด้านสุขภาพของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.31$) รองลงมา คือ ความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.23$) ความต้องการทางจิตใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.99$) และความต้องการทางด้านสังคม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.61$) ตามลำดับ

คำสำคัญ (Keywords): ผู้สูงอายุ; ความต้องการด้านสุขภาพของผู้สูงอายุ

Received: 2021-05-19 Revised: 2021-07-27 Accepted: 2021-07-27

¹ วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Politics and Government, Suan Sunandha Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: thuwathida.su@ssru.ac.th

² วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Politics and Government, Suan Sunandha Rajabhat University

Abstract

The purpose of this research was to study the situation and needs of the elderly in Bang Rin Community, Mueang District, Ranong Province. The samples used in this research were 300 elderly people in Bang Rin Community, Mueang District, Ranong Province. Simple random sampling was used. The statistics used to analyze the data were percentage, mean, standard deviation, t-test and analysis of variance. The statistical significance was determined at the 0.05 level. The results of the study revealed that the social management approach of the elderly in Bang Rin Community, Muang District, Ranong Province overall was at a high level. When considering each aspect, it was found that every aspect was at a high level, according to the health needs of the elderly. at a high level ($\bar{x} = 4.31$), followed by economic demand At a high level ($\bar{x} = 4.23$) mental needs at a high level ($\bar{x} = 3.99$) and social needs at a high level ($\bar{x} = 3.61$) respectively.

Keywords: The elderly; Health needs of the elderly

บทนำ (Introduction)

ประเทศไทยมีแนวโน้มผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น และอายุยืนยาวมากขึ้น เมื่อเทียบกับอดีตที่ผ่านมา อาจมาจากการสาธารณสุขเจริญขึ้น ประชาชนเข้าถึงแหล่งข้อมูลทางสาธารณสุขได้เร็วและแม่นยำมากขึ้น การคมนาคมสะดวกแก่การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยรวดเร็วขึ้น จึงมีกลุ่มผู้สูงอายุเพิ่มจำนวนมากขึ้น ประกอบกับกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมพัฒนาเด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ บังคับให้มีบริการแก่กลุ่มอายุเหล่านี้ในรูปแบบที่รับกับสภาพของกลุ่มอายุ เช่น กลุ่มผู้สูงอายุ ต้องได้รับบริการเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้มีบทบัญญัติที่กำหนดสิทธิเกี่ยวกับสิทธิได้รับสวัสดิการของผู้สูงอายุ ซึ่งระบุว่า “บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปี บริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวก อันเป็นสาธารณะอย่างสมศักดิ์ศรี และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ” รัฐบาลได้มีนโยบายในการสร้างหลักประกันรายได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุ โดยกำหนดนโยบายเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการและมีเวลาแล้วเสร็จในปีแรกอย่างชัดเจน ในนโยบายข้อ 1.2 ด้านการรักษาและเพิ่มรายได้ของประชาชน การสร้างหลักประกันรายได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุที่มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการยังชีพ หรือไม่สามารภประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเองได้ โดยการจัดสรรเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่แสดงความจำนงโดยการขอขึ้นทะเบียนเพื่อรับการสงเคราะห์ (กัมพล กล่ำสีทอง, 2554)

ปัจจุบันจำนวนผู้สูงอายุและสัดส่วนผู้สูงอายุ คือ ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปนั้น ของประเทศไทยเพิ่มขึ้นในอัตราที่รวดเร็ว ทำให้โครงสร้างประชากรของประเทศไทยกำลังเคลื่อนเข้าสู่ระยะ ที่เรียกว่า “ภาวะประชากรผู้สูงอายุ (Population Ageing)” อันจะมีผลต่อสภาพทางสังคม สภาวะเศรษฐกิจและการจ้างงาน ตลอดจนการจัดสรรทรัพยากรทางสุขภาพและสังคมของประเทศอย่างต่อเนื่องในระยะยาว รัฐจึงได้ให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุโดยได้มีการตรากฎหมายให้องค์การบริหาร ส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณสุขเพื่อประโยชน์ของประชาชน ในท้องถิ่นของตนเองและกำหนดให้การสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนชรา เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 (10) ที่ให้องค์การบริหาร ส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณสุขเพื่อประโยชน์ของประชาชนใน

ท้องถิ่นของตนเอง โดยให้การสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนชรา อีกทั้งรัฐธรรมนูญได้บัญญัติสิทธิของผู้สูงอายุไว้ว่าบุคคลซึ่งมีอายุเกิน 60 ปีบริบูรณ์และรายได้ไม่เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะอย่างสมศักดิ์ศรีและความช่วยเหลือ ที่เหมาะสมจากรัฐ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ตามมาตรา 53) และรัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุขการศึกษาและวัฒนธรรม ค้ำครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาปฐมวัย ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัวและชุมชน รวมทั้งต้องสงเคราะห์และ จัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุผู้ยากไร้ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ตามมาตรา 80) (สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ, 2555)

เนื่องจากในประเทศไทยมีจำนวนผู้สูงวัยเพิ่มมากขึ้นทุกปีและประชากรวัยสูงอายุหรือผู้สูงอายุเป็นทรัพยากรบุคคลที่ทรงคุณค่า เนื่องจากได้ผ่านการดำเนินชีวิตมายาวนานมีโอกาสสั่งสมประสบการณ์ในด้านต่างๆ ไว้มากมาย ในด้านวัฒนธรรม ประเพณี และประวัติศาสตร์ ผู้สูงอายุ คือ ผู้เชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบันเข้าด้วยกัน โดยการเป็นผู้ถ่ายทอดวัฒนธรรม ประเพณี ประวัติศาสตร์ในสังคมสมัยก่อนให้แก่คนรุ่นปัจจุบันในด้านการมีส่วนร่วมทางสังคมของผู้สูงอายุเป็นผู้ปูพื้นฐานทางสังคมไว้ให้กับคนรุ่นปัจจุบันอย่างไรก็ตามแม้ว่าประชากรกลุ่มนี้จะได้รับการยอมรับว่าเป็นทรัพยากรบุคคลที่ทรงคุณค่าแต่การปฏิบัติต่อประชาชนกลุ่มนี้ของสังคมรอบข้าง ก็ยังมีสิ่งๆ ที่เรียกว่า “ช่องว่างระหว่างวัย” เกิดขึ้นอยู่เสมอมา นอกจากนี้ ในแง่ของแนวทางในการจัดการปัญหาด้านสังคมของผู้สูงวัยอย่างเหมาะสมในยุค 4.0 ยังมองว่าประชากรกลุ่มนี้เป็น “ภาระในการเลี้ยงดู” อีกด้วย ทั้งนี้

เนื่องจาก ในการศึกษาทางด้านประชากรและการพัฒนามักจะพูดถึงอัตราส่วนที่เป็นภาวะ ซึ่งหมายถึง อัตราส่วนของประชากรวัยเด็กและวัยสูงอายุที่คนในวัยแรงงานจะต้องเลี้ยงดู อัตราส่วนของประชากรที่ต้องเลี้ยงดูหรืออัตราส่วนผู้ที่เป็นภาวะสูง ถือกันว่าเป็นตัวบ่งชี้ถึงอุปสรรคในการพัฒนา ดังนั้น ในแนวทางในการจัดการปัญหาด้านสังคมของผู้สูงอายุในประเทศจึงมักจะละเลยหรือไม่มีการพูดถึงการพัฒนาประชากรกลุ่มนี้มากนักเนื่องจากมองว่าประชากรกลุ่มนี้มีศักยภาพในการพัฒนาประเทศต่ำ

ในสังคมยุคปัจจุบันที่ขนาดครอบครัวเล็กลงเนื่องจากการลดอัตราการเกิดลง การมีส่วนร่วมทางสังคม ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายประชากรวัยเยาว์และวัยแรงงานเข้าสู่สังคมเมืองมากขึ้น สถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นนี้ทำให้ผู้สูงอายุจำนวนมากมองภาพของตนเองว่าเป็นผู้ที่เป็นภาระแก่ครอบครัวและส่งผลกระทบต่อปัญหาสุขภาพจิตของผู้สูงอายุเองขณะเดียวกันการแข่งขันในทางเศรษฐกิจไม่ว่าในระดับชุมชนหรือระดับประเทศก็ทำให้สังคมของผู้อ่อนวัยกว่ามองผู้สูงอายุเป็นภาระในทางเศรษฐกิจด้วยเช่นกัน ซึ่งเท่ากับเป็นการตอกย้ำความรู้สึกของผู้สูงอายุมากขึ้น

1) **ปัญหาทางด้านสุขภาพกาย** ผู้สูงอายุมักจะมีปัญหาด้านสุขภาพเสื่อมโทรม มีโรคภัยต่างๆ เบียดเบียน ทั้งโรคทางกาย และทางสมอง ผู้มีอายุเกิน 65 ปี มักมีการเปลี่ยนแปลงทางสมองคือ โรคสมองเสื่อม โรคหลงลืม โรคซึมเศร้า

2) **ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ** ผู้สูงอายุที่มีฐานะไม่ดี ไม่มีลูกหลานดูแลอุปการะเลี้ยงดู อาจจะไม่มียาได้ หรือรายได้ไม่เพียงพอสำหรับการเลี้ยงชีพ อาจจะไม่มียาที่อยู่อาศัย ทำให้ได้รับความลำบาก

3) **ปัญหาทางด้านสังคม** ผู้สูงอายุอาจจะไม่ได้รับการยกย่องจากสังคมเหมือนเดิม โดยเฉพาะผู้ที่เคยเป็นข้าราชการ ตำแหน่งสูงซึ่งเคยมีอำนาจและบริหารแวดล้อม เมื่อเกษียณอายุราชการ อาจเสียดายอำนาจและตำแหน่งที่เสียไป เยาวชนและหนุ่มสาวหลายคนมีทัศนคติไม่ดีต่อผู้สูงอายุ เห็นคนรุ่นเก่าล้าสมัย พูดไม่รู้เรื่องและไม่มีประโยชน์

4) **ปัญหาทางด้านจิตใจ** ผู้สูงอายุจะไม่ได้รับความเอาใจใส่ และความอบอุ่นจากลูกหลานอย่างเพียงพอ ทำให้รู้สึกท้อแท้ อ่างว้าง และอาจจะมีภาวะวิตกกังวลต่างๆ เช่น กังวลว่าจะถูกลูกหลาน และญาติพี่น้องทอดทิ้ง กังวลในเรื่องความตาย ผู้สูงอายุมักมีอาการเปลี่ยนแปลง เช่น เศร้า เฉยเมย เอาแต่ใจตนเอง ผู้สูงอายุบางคน ก็ยังมีความต้องการความสุขทางโลกีย์ ซึ่งไม่เหมาะสมกับวัยของตนทำให้ได้รับความผิดหวัง

ปัญหาเกี่ยวกับครอบครัว คือ ปัญหาผู้สูงอายุที่น่าเป็นห่วงคือ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม และวัฒนธรรม ในอดีตจะเป็นครอบครัวใหญ่ ที่เรียกว่า ครอบครัวขยาย ทำให้มีความสัมพันธ์แน่นแฟ้น และเกิดความอบอุ่น ระหว่างพ่อ แม่ และลูกหลาน ในปัจจุบันครอบครัวคนไทย โดยเฉพาะในเขตเมืองจะเป็นครอบครัวเดี่ยวเป็นส่วนใหญ่ ลูกหลานจะมาทำงานในเขตเมืองทิ้งพ่อ

แม่ให้เฝ้าบ้าน ทำให้ผู้สูงอายุอยู่อย่างโดดเดี่ยว ไม่ได้รับการดูแล และได้รับความอบอุ่นดังเช่นอดีตที่ผ่านมา

ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน คือ การที่โครงสร้างประชากรของภูมิภาคต่างๆ ในโลกซึ่งรวมถึงประเทศไทยด้วย กำลังเปลี่ยนจากโครงสร้างประชากรวัยเยาว์มาสู่โครงสร้างประชากรสูงอายุ การละเลยหรือไม่เอาใจใส่ต่อประชากรผู้สูงอายุเช่นที่เป็นในปัจจุบันจะยิ่งเป็นการบั่นทอนเสถียรภาพของครอบครัวชุมชนและการพัฒนาประเทศในอนาคตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เพราะเมื่อมีประชากรวัยสูงอายุเพิ่มขึ้น ขณะที่ประชากรวัยเยาว์และวัยแรงงานกำลังลดลง (เนื่องจากผลของการลดอัตราเกิด) ภาวะการขาดแคลนแรงงานในการพัฒนาที่จะเกิดขึ้น ขณะที่ภาระในการเลี้ยงดูผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่จะต้องพิจารณาก็คือสภาวะการณ์และความต้องการของผู้สูงอายุในการแนวทางการจัดการของผู้สูงอายุของชุมชนบางพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดระนอง ซึ่งการที่จะได้มานั้นขึ้นอยู่กับว่าสังคมมีความเข้าใจเกี่ยวกับประชากรในวัยนี้อย่างไรและเพียงใด

วัตถุประสงค์การวิจัย (Purpose or Objective)

1. เพื่อศึกษาสภาวะการณ์และความต้องการของผู้สูงอายุของชุมชนบางพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดระนอง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ วิจัยเชิงปริมาณในครั้งนี ผู้วิจัยใช้ประชากร ได้แก่ ได้แก่ ผู้สูงวัยชุมชนบางพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดระนอง จำนวน 1,200 คน

2. กลุ่มเป้าหมาย

ผู้สูงอายุของชุมชนบางพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดระนอง จำนวน 300 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้

3.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล เป็นข้อคำถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้สูงวัยชุมชนบางพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดระนอง เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ และภาวะสุขภาพอนามัย

3.1.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาวะการณ์ด้านการมีส่วนร่วมทางสังคมและแนวทางการจัดการปัญหาด้านสังคมของผู้สูงวัยชุมชนบางพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดระนอง 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้าน

ความต้องการทางด้านร่างกาย 2. ด้านความต้องการทางด้านจิตใจ 3. ด้านความต้องการทางด้านสังคม 4. ด้านความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ

3.1.3 ปัญหาและอุปสรรค

3.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางในการกำหนดรูปแบบของแบบสอบถามและข้อคำถาม

3.2.2 สร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยจากการสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุของชุมชนบางรีน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ และภาวะสุขภาพอนามัย มากำหนดเป็นตัวแปรต้น และองค์ประกอบของสภาวะการณ์ด้านการมีส่วนร่วมทางสังคมและแนวทางการจัดการปัญหาด้านสังคมของผู้สูงอายุชุมชนบางรีน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านความต้องการทางด้านร่างกาย 2. ด้านความต้องการทางด้านจิตใจ 3. ด้านความต้องการทางด้านสังคม 4. ด้านความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ เป็นตัวแปรตาม เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างทำการประเมินค่าตามความคิดเห็น

3.2.3 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เรื่อง สภาวะการณ์และความต้องการของผู้สูงอายุในการแนวทางการจัดการของผู้สูงอายุของชุมชนบางรีน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้เนื้อหาหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยใช้สูตร IOC (Item Objective Congruence) ตามวิธีของ Rovinelli & Hambleton (สมนึก ภัททิยธนี, 2546 : 125-139) แล้วคัดเลือกข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงตามสาระ การเรียนรู้ที่ใช้ได้ โดยใช้ค่า IOC ตั้งแต่ .50 ถึง 1.00 ผลปรากฏว่า ข้อสอบอยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่ใช้ได้ ซึ่งมีค่าตั้งแต่ .69-1.00

3.3.4 นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย และนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจการจำแนก (r) เป็นรายชื่อ จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคำนวณสำเร็จรูป คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย ระหว่าง .35 - .75 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .22 - .61 เก็บไว้ จำนวน 30 ข้อ โดยครอบคลุมเนื้อหา และวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้ จากนั้นได้นำไปทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยใช้สูตร KR20 ของ Kuder-Richardson (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 159-162) ค่าความเชื่อมั่นจากผลการวิเคราะห์เท่ากับ .78

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุของชุมชนบางรีน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง โดยผู้วิจัยได้ทำการแจกแบบสอบถามเรื่อง สภาวะการณ์และความต้องการของผู้สูงอายุในการแนว

ทางการจัดการของผู้สูงอายุของชุมชนบางรีน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง จำนวน 300 คน และได้ดำเนินการเก็บแบบสอบถามโดยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ โดยมีการกำหนดคุณสมบัติไว้ล่วงหน้า คือ ผู้สูงอายุของชุมชนบางรีน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง

4.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ผู้วิจัย ได้ทำการศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากตำรา เอกสาร และค้นคว้าจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1 สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

5.1.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

5.1.1.1 เพื่อบรรยายข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ และภาวะสุขภาพอนามัย โดยการใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) และค่าร้อยละ (Percentages)

5.1.1.2 สภาวะการณ์ด้านการมีส่วนร่วมทางสังคมและแนวทางการจัดการปัญหา ด้านสังคมของผู้สูงวัยชุมชนบางรีน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง ได้แก่ ด้านความต้องการทางด้านร่างกาย ด้านความต้องการทางด้านจิตใจ ด้านความต้องการทางด้านสังคม และด้านความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้คู่กับค่าเฉลี่ย เพื่อแสดงลักษณะการกระจายข้อมูล

5.2 สถิติเชิงอ้างอิง (Inferential Statistics)

5.2.1 T-test ใช้สำหรับทดสอบความแตกต่างด้านปัจจัยส่วนบุคคลที่มีตัวแปร แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศ

5.2.2 F-test ใช้สำหรับการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) ในกรณีที่มีตัวแปรอิสระมีตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ และภาวะสุขภาพอนามัย เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการ (Least Significant Different : LSD)

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่อง “สภาวะการณ์และความต้องการของผู้สูงอายุในการแนวทางการจัดการของผู้สูงอายุของชุมชนบางรีน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง” มีผลการวิจัยดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับแนวทางการจัดการด้านสังคมของผู้สูงอายุของชุมชนบางรีน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง โดยภาพรวม

การจัดการปัญหาด้านสังคมของผู้สูงอายุ	\bar{x}	S.D.	แปลผล(ระดับ)	ลำดับที่
1. ความต้องการด้านสุขภาพของผู้สูงอายุ	4.31	0.458	มาก	1
2. ความต้องการทางจิตใจ	3.99	0.318	มาก	3
3 ความต้องการทางด้านสังคม	3.61	0.558	มาก	4
4. ความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ	4.23	0.213	มาก	2
รวม	4.03	0.386	มาก	

จากตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับผลการศึกษา พบว่า แนวทางการจัดการด้านสังคมของผู้สูงอายุของชุมชนบางรีน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.03$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยความต้องการด้านสุขภาพของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.31$) รองลงมา คือ ความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.23$) ความต้องการทางจิตใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.99$) และ ความต้องการทางด้านสังคม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.61$) ตามลำดับ

สรุปผลการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการจัดการด้านสังคมของผู้สูงอายุของชุมชนบางรีน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง

แนวทางการจัดการด้านสังคมของผู้สูงอายุของชุมชนบางรีน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง ด้านความต้องการด้านสุขภาพของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การกินที่ถูกสุขลักษณะตามวัย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.78$) รองลงมา คือ ให้มีการจัดบริการการแพทย์แผนไทยในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.51$) รองลงมา ให้สถานบริการของรัฐ และเอกชนมีการจัดบริการให้คำปรึกษาทั่วไปแก่ผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.46$) รองลงมา ได้รับเยี่ยมบ้าน โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.46$) รองลงมา ที่อยู่อาศัยที่สะอาด อากาศดีสิ่งแวดล้อมดี อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.05$) และ สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อป้องกันอุบัติเหตุการหกล้ม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.70$) ตามลำดับ

แนวทางการจัดการด้านสังคมของผู้สูงอายุของชุมชนบางรีน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง ด้านความต้องการด้านสุขภาพของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การกินที่ถูกสุขลักษณะตามวัย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.78$) รองลงมา คือ ให้มีการจัดบริการการแพทย์แผนไทยในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.51$) รองลงมา ให้สถานบริการของรัฐ และเอกชนมีการจัดบริการให้คำปรึกษาทั่วไปแก่ผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.46$) รองลงมา ได้รับเยี่ยมบ้าน โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.46$) รองลงมา ที่อยู่อาศัยที่สะอาด อากาศดีสิ่งแวดล้อมดี อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.05$) และ สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อป้องกันอุบัติเหตุการหกล้ม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.70$) ตามลำดับ

แนวทางการจัดการด้านสังคมของผู้สูงอายุของชุมชนบางรีน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง ด้านความต้องการทางจิตใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.99$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการยอมรับและเคารพยกย่องนับถือ โดยสมาชิกในครอบครัว อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.15$) รองลงมา แสดงออกถึงความมีคุณค่าของตัวเอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.09$) รองลงมา คนต้นแบบ มาให้กำลังใจ ในวัยสูงอายุได้อย่างมีความสุข อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.04$) รองลงมา ให้มีบริการให้คำปรึกษา เพื่อคลายความวิตกกังวล อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.99$) และให้สังคมตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.69$) ตามลำดับ

แนวทางการจัดการด้านสังคมของผู้สูงอายุของชุมชนบางรีน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง ด้านความต้องการทางด้านสังคม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ใช้ชีวิตในวัยผู้สูงอายุตามที่ได้มุ่งหวังไว้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.84$) รองลงมา แสวงหาและปฏิบัติในสิ่งที่ทำให้ชีวิตมีความสุข อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.61$) รองลงมา เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาได้ตามปกติ เช่น การไปทำบุญที่วัด, โบสถ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.61$) และเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวสังคมและหมู่คณะ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.40$) ตามลำดับ

แนวทางการจัดการด้านสังคมของผู้สูงอายุของชุมชนบางรีน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง ด้านความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สนับสนุน ช่วยเหลือจากครอบครัว และสังคมทั้งทางด้านความเป็นอยู่รายได้บริการจากรัฐ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.67$) รองลงมา คือ ได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพที่เหมาะสมกับวัยของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.18$) รองลงมา ช่วยเหลือสังคมและมีบทบาทในสังคมตามความถนัด อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.05$) และมีชีวิตร่วมในชุมชน มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนและสังคม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.01$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการวิจัยเรื่อง “สภาวะการณ์และความต้องการของผู้สูงอายุในการแนวทางการจัดการของผู้สูงอายุของชุมชนบางรีน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง” สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์การส่งเสริมทักษะอาชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบางรีน จังหวัดระนอง

สภาวะการณ์และความต้องการของผู้สูงอายุในการแนวทางการจัดการของผู้สูงอายุของชุมชนบางรีน อำเภอเมือง จังหวัดระนอง มีประเด็นที่น่าสนใจที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้ ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์การส่งเสริมทักษะอาชีพผู้สูงอายุ ชุมชนบางรีน จังหวัดระนอง โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งด้านความต้องการด้านสุขภาพของผู้สูงอายุ ด้านความต้องการทางจิตใจ ด้านความต้องการทางด้านสังคม ด้านความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ

ในการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน นอกจากจะดูแลทางด้านร่างกายแล้วควรดูแลทางด้านจิตใจควบคู่กันไปด้วย เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้สูงอายุ ควรดูแลผู้สูงอายุที่มีอายุมาก เพื่อแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพ และดูแลด้านความต้องการของผู้สูงอายุ ซึ่งควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างเพศและการมีผู้ดูแลผู้สูงอายุ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมของผู้สูงอายุตลอดจนการหารูปแบบการจูงใจให้ผู้สูงอายุเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมให้มากขึ้น

ควรวางแผนแบบมีส่วนร่วมกับตัวแทนในชุมชนเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อจัดกิจกรรมทางสังคมที่ตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุในชุมชน เพื่อให้ผู้สูงอายุเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมมากขึ้นและควรจัดกิจกรรมทางสังคมที่มีลักษณะเป็นการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้แสดงออกถึงความสามารถที่มีอยู่เดิมหรือประสบการณ์ที่ผ่านมาไปช่วยเหลือชุมชนหรือผู้อื่น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กัมพล กล่ำสีทอง. (2555). *การศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลลิเกา อำเภอลิเกา จังหวัดตรัง*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (สาขารัฐประศาสนศาสตร์). มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สำนักงานความเข้มแข็งชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน. (2560). *แนวทางการจัดตั้งและพัฒนากลุ่มอาชีพ*. กรุงเทพฯ : บริษัท สไตส์ครีเอทีฟเฮ้าส์ จำกัด.
- สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ (สพส.). (2551). *รายงานผลการดำเนินการรองรับสิทธิผู้สูงอายุ ตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุพ.ศ.2546 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2550 (ตุลาคม 2549-กันยายน 2550)*. กรุงเทพฯ : สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- Tomus L. Satty. (1980). *The Analytic Hierarchy Process*. New York: McGraw Hill.
- Yamane. (1973). *Statistics and Introductory Analysis*. 2nd ed. New York: Harper and Row.

